

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudců Mgr. Lukáše Pišvejce a JUDr. Veroniky Burianové ve věci

žalobců:

- a) **T.B.** , bytem ...
- b) **V.B.** , bytem ...
- c) **J.B.** , bytem ...
- d) **P.Č.** , bytem ...
- e) **H.D.** , bytem ...
- f) **K.D.** , bytem ...
- g) **A.D.** , bytem ...
- h) **Bc. K.E.** , bytem ...
- i) **D.F.** , bytem ...
- j) **R.H.** , bytem ...
- k) **T.H.** , bytem ...
- l) **J.H.** , bytem ...
- m) **P.H.** , bytem ...
- n) **P.H.** , bytem ...
- o) **Bc. R.J.** , bytem ...
- p) **Z.K.** , bytem ...
- q) **L.K.** , bytem ...
- r) **R.K.** , bytem ...
- s) **T.L.** , bytem ...
- t) **J.M.** , bytem ...
- u) **Mgr. B.M.** , bytem ...
- v) **L.M.** , bytem ...

- w) F.M., bytem ...
- x) L.O. , bytem ...
- y) R.P., bytem ...
- z) J.P. , bytem ...
- aa) J.S. bytem ...
- ab) V.S. , bytem ...
- ac) R.Š. , bytem ...
- ad) P.Š. , bytem ...
- ae) R.V. , bytem ...

všichni zastoupeni advokátem Mgr. Zdeňkem Honzíkem, sídlem
Rooseveltova 49/16, Plzeň, 301 00

proti

žalovanému:

Generální ředitel Vězeňské služby České republiky, sídlem Soudní
1672/1a, Praha 4, 140 00

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2018, č.j. VS-121626-/ČJ-2017-80000L-
PK,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Žalobci a) až ae) se žalobou domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ve věcech služebního poměru ze dne 23. 5. 2018, č.j. VS-121626-/ČJ-2017-80000L-PK (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), jímž bylo zamítnuto jejich odvolání proti rozhodnutí ředitele Věznice Plzeň ze dne 16. 11. 2017, č.j. VS-124705/ČJ-2016-8011PR-19 (dále jen „*prvoinstanční rozhodnutí*“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvoinstančním rozhodnutím byla zamítnuta žádost žalobců ze dne 1. 8. 2016 o proplacení přestávek na jídlo a odpočinek a odsloužených státních svátků za období od 1. 8. 2013 do 31. 7. 2016 ve Věznici Plzeň.

II.

Žaloba

2. Žalobci uvedli, že se důvodně domnívají, že v průběhu správního řízení před služebním funkcionářem - ředitelem Věznice Plzeň byla provedena celá řada navrhovaných důkazů, které s naprostou jistotou prokázaly, že § 60 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „*zákon o služebním poměru*“ či „*služební zákon*“) není dodržováno a ani fakticky bez většího počtu příslušníků jej dodržovat nelze, a přesto jsou jim z pracovní doby odečítány přestávky na jídlo a odpočinek, aniž by tyto byly čerpány. Vězeňské prostředí objektů, v nichž se vykonává trest odnětí svobody či výkon vazby, je specifickým prostředím, když vyjma eskortní služby se veškeré činnosti odehrávají v uzavřeném prostoru přísně střežených objektů tak, aby nebyl porušen chráněný zájem společnosti a osoby vykonávající trest, případně po určitou nezbytně nutnou dobu jsou stíháni vazebně, byly odděleny [od] o ostatní společnosti. K tomu, aby

celá složitost činností vykonávaných příslušníky Vězeňské služby ČR na jednotlivých součástech, a tedy i ve Věznici Plzeň, mohla být pochopena do všech důsledků a souvislostí, je nejprve nutno provést podrobnou analýzu do služebních činností žalobců. Žalobci se totiž rekrutují ze dvou oddělení a jejich pracovní činnost je tak z pohledu dalších služebních činností značně odlišná. Předně se uvádí, že všichni žalobci vykonávají služební činnost ve výkoných součástech oddělení na nejnižších funkcích, tedy na oddělení výkonu vazby a trestu v pozicích dozorců, výjimečně v pozici inspektora dozorců služby, na oddělení vězeňské a justiční stráže jsou pak žalobci zařazeni do dvou kategorií, tedy na strážné vykonávající službu při vnější ostraze objektu a strážné vykonávající eskortní službu či službu řidičů. I zde je nepatrný počet příslušníků zařazených jako jejich nadřízení, tedy inspektoři strážní služby a vrchní inspektoři strážní služby. Jejich plnění úkolů je zcela odlišné, a tak se žalobní návrh bude nejprve věnovat jednotlivým činnostem na těchto dvou odděleních.

3. Oddělení výkonu vazby a trestu je součástí činnosti Věznice Plzeň, kde jednotliví dozorcí vykonávají služební činnost na oddílech - ubytovných odsouzených či obviněných, kde zejména zajišťují denní režim těchto osob. Tento výkon služební činnosti je upraven směrnici pro výkon služební činnosti pro každé jednotlivé dozorcí stanoviště. V této interní právní normě jsou podrobně specifikovány povinnosti každého dozorce na tomto úseku služební činnosti. Jedná se ve většině případů o stanoviště pohyblivá a jejich počet je upraven „*Rozpisem dozorcích stanovišť*“, kde je konkrétně uvedeno, o jaké stanoviště se jedná a hlavně v jakou dobu se toto stanoviště obsazuje. Rozpis je schvalován ředitelem Věznice Plzeň a aprobován generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR. Jejich počet v době uvedené v tomto rozpisu je neměnný a pro každou součást služební činnosti závazný a směrodatný. Na jednotlivá dozorcí stanoviště jsou příslušníci veleni denním rozkazem vedoucího oddělení, kdy před nástupem služby se uskutečňuje na předem určeném místě rozdělení směny a následuje odchod na jednotlivá dozorcí stanoviště. Poté pro každého jednotlivého dozorce následuje převzetí služby, v což lze počítat i komplexní početní prověrku osob nacházejících se na tomto úseku služby. Současně se přebírají i další pomůcky jako například radiostanice pro spojení s operačním střediskem během výkonu služby a současně i další prostředky nutné ke služební činnosti. Stav převzetí dozorcího stanoviště se zapisuje do „*Knihy předání a převzetí služby*“ a současně se hlásí nadřízenému. Poté je služba vykonávána v souladu se směrnici konkretizujícími činnost na tomto úseku služební činnosti. Do činností dozorce pak spadá například předvádění vězňů k lékaři, předávání odsouzených na eskorty mimo věznici, předávání odsouzených jiným pracovníkům za účelem zaměstnávání, organizování a kontrola vycházek, kontrola výdeje stravy a podobné činnosti. Příslušníci též zajišťují dodržování kázně, pořádku a čistoty na oddílech, stejně jako zajišťují dodržování vnitřního řádu pro odsouzené či obviněné. V každém případě každý dozorce odpovídá za početní stav odsouzených na svém úseku služební činnosti a minimalizování jakéhokoliv nezákonného jednání odsouzených či obviněných, případně minimalizování mimořádných událostí - sebepoškození, sebevraždy, napadání. Jeho povinností je být i při opuštění dozorcího stanoviště neustále pomocí radiostanice ve spojení s ostatními příslušníky a s operačním střediskem a v případě potřeby zasáhnout i na jiném úseku služebních činností. Výsledky namátkově vybraných dozorců pak bylo nade vše pochybnost prokázáno, že sice mají možnost stravování buď v jídelně, nebo konzumovat donesenou stravu vlastní, avšak ani v tuto dobu neodkládají výstroj a ani v jediném případě netrvá jejich doba stravování dobu stanovenou v § 60 služebního zákona. V případě jakékoliv vyhlášené mimořádné události jsou povinni

okamžitě ukončit stravování a dostavit se na určené místo. Při odchodu na stravu dozorčí stanoviště nepředávají žádnému dalšímu příslušníkovi ani v jediném případě není tato konzumace stravy uvedena v knize předání a převzetí služby. Odchod z oddílu je toliko nahlašován inspektorovi dozorčí služby s tím, že v uvedenou dobu režim na tomto oddíle není po dobu nejnutnější ke konzumaci stravy vykonáván. Zásadním příkladem nepravdivého tvrzení vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu Mjr. Mgr. K. je případ, který se stal v roce 2015, kdy dozorce prap. G., velený na dozorčí stanoviště pracoviště prádelna, odešel na přestávku na jídlo do jídelny pro příslušníky a zaměstnance věznice, když před tímto odchodem se mu nepodařilo kontaktovat inspektora dozorčí služby. Provedenou kontrolou jednak zástupce vedoucího oddělení výkonu vazby a trestu, jednak i zástupce ředitele Věznice Plzeň bylo zjištěno, že na pracovišti ponechal radiostanici. Následným kázeňským řízením byl tento příslušník kázeňsky potrestán rozhodnutím ředitele Věznice Plzeň č.j. VS 12/053/002/2015-11/Pers/200 ze dne 25. 2. 2015, když návrh na kázeňské řízení podal vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu Mjr. Mgr. K., který ve své výpovědi v tomto řízení prohlásil, že příslušník, který čerpá přestávku na jídlo a odpočinek, nemusí v jídelně pro zaměstnance být vystrojen radiostanicí. Mjr. Mgr. K., vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu, tak transparentně ve správním řízení prokázal, že jeho výpověď je i přes poučení o následcích křivé výpovědi nepravdivá, stejně jako nepravdivé lze uvést odůvodnění zamítnutí návrhu ve správním řízení ředitelem Věznice Plzeň, který toto kázeňské řízení provedl a kázeňský trest uložil. V případě, že by však v uvedenou dobu došlo k jakékoliv mimořádné události, jakékoliv následky nese tento příslušník. Je nutno upozornit, že porušení dozorčí služby je judikováno i v § 390 trestního zákoníku, dokonce v kvalifikované skutkové podstatě. Ostatně je nutno poukázat na skutečnost, že již v minulosti takové ustanovení trestního zákoníku bylo proti dozorcům použito před Okresním soudem Plzeň – město. Znění § 60 odst. 3 služebního zákona sice uvádí, že i když výkon služební činnosti nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušení výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek. V případě prokázaných skutečností, jednak ze směrnic pro výkon služebních činností, jednak z Rozpisu dozorčích stanovišť jednak z knih předání a převzetí služby, jednak z výpovědí vyslechnutých žalobců je zřejmé, že žádné přerušování výkonu služby realizováno není. Žalobci tak ani v jediném případě nemohou trávit přestávku na jídlo a odpočinek dle svého uvážení nebo alespoň tak, aby byla taková přestávka na jídlo a odpočinek nejen ve stanovené době, ale i ve stanoveném rozsahu realizována. Pokud služební činnost po celou dobu výkonu služby není žádným způsobem přerušována a každý ze žalobců na tomto úseku služby ji nemůže trávit nejen ve stanoveném rozsahu, ale ani dle svého uvážení, nelze ji, dle názoru žalobců, jako takovou, tedy odečitatelnou přestávku na jídlo a odpočinek, odečítat z pracovní doby. Pokud by došlo k odkazu rozdílu v denní a noční době v počtu příslušníků, tak lze odkázat na skutečnost, že v denní směně, která je konána v době dvanáctihodinových služeb, je do služby v době od 06,00 hodin do 18,00 hodin veleno celkem: jeden inspektor dozorčí služby, 18 dozorců, pro zajištění režimové služby, jeden příslušník pro zajištění chodu ošetrovny, zajištění zdravotních sester a dva příslušníci kontrolující a vydávající balíčky pro odsouzené. V noční době je tento počet redukován na 12 dozorců zajišťujících režimovou službu. Pokud by došlo k opuštění objektu věznice kterýmkoliv příslušníkem, zcela zásadním způsobem by došlo k oslabení chodu a bezpečnosti věznice. Při té příležitosti se poukazuje na argumentaci generálního ředitele Vězeňské služby ČR v případě jiných soudních řízení týkajících se řešení problematiky přesčasových hodin dle § 54 služebního zákona, kdy bylo argumentováno nedostatkem

příslušníků a hlavně pak prioritním úkolem spočívajícím v zajišťování bezpečnosti vězeňských zařízení. V tomto případě již není prioritní ochrana a bezpečnost společnosti před společensky izolovanými osobami, ale je ventilováno porušování bezpečnosti oslabováním stanovišť, kdy příslušník z jednoho stanoviště je povinen vykonávat službu na více stanovištích, a tedy v rozporu s příslušnými interními normami. Argumentace pohyblivých stanovišť pak nemá svého opodstatnění.

4. Stejně podrobně, jako byla učiněna analýza do činností dozorčí služby, se žalobci hodlají věnovat i úseku služby strážní. Ta se vykonává na dvou úsecích činností, a to jednak při ostraze objektu Věznice Plzeň, tedy výkon služby na strážních věžích, případně střežení vstupů a vjezdů do střeženého objektu, jednak služební činnosti při eskortách k soudům, do zdravotnických zařízení, či obdobné činnosti, která bude níže popsána. Nejprve se žalobní návrh bude věnovat ostraze objektu, která je prováděna ze strážních věží vybudovaných na oplocení objektu Věznice Plzeň. Příslušníci velení k ostraze objektu jsou rozděleni do čtyř strážních směn. Služba je vykonávána nepřetržitě ve dvanáctihodinových cyklech. Stejně jako Rozpis dozorčích stanovišť i tato ostraha je naprosto přesně specifikována interními normami nazvanými „*Rozpis strážních stanovišť*“ parafovanými služebním funkcionářem Věznice Plzeň a aprobovanými generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR. Příslušníci na tomto úseku služby jsou jako v předešlém případě veleni do služby na základě denního rozkazu vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže. U příslušníků zařazených do strážních směn platí shodný ukazatel jako u dozorčích stanovišť, kdy jednotlivá strážní stanoviště jsou rozdělena tak, že Rozpisem je přesně stanoveno, v jakou konkrétní dobu se toto stanoviště obsazuje. Každý ze žalobců je tedy velen do služby na strážní stanoviště, kde jsou jeho povinnosti upraveny směrnici pro výkon tohoto stanoviště. Po celou dobu výkonu služby není v žádném předpise stanovena přestávka na jídlo a odpočinek tak, jak bylo prezentováno i u dozorčích stanovišť. I v tomto případě platí, že na porušení této strážní služby pamatuje trestní zákoník, a to v § 389, dokonce též v kvalifikované skutkové podstatě, když se jedná o důležitý zájem služby, při němž mohou nastat výrazné následky. Služba při ostraze objektu je vedena na pěti strážních věžích, tří střídajících příslušníků, jednoho psovoda se služebním psem a jednoho strážného na vjezdu pro motorová vozidla. I střídající příslušníci jsou veleni na strážní stanoviště, když střídání na strážních věžích probíhá ve dvou až čtyřhodinových cyklech. Strážní stanoviště jsou konkretizována v tomto Rozpise a obsazována každodenně. U stanovišť č. 1 - 5 a 8 a 9 po dobu 24 hodin, přičemž stanoviště č. 9 je obsazováno čtyřmi muži, kteří v době zařazení na toto stanoviště vykonávají službu při doprovodu vozidel, v době mimopracovní pak jsou veleni do hlídky vykonávající pohyblivé stanoviště, například při doprovodu a střežení vozidel dovážejících různé zboží a materiál. Služební činnost na strážním stanovišti č. 7 - vstup pro pěší do objektu Věznice Plzeň, tak tuto činnost vykonávají ještě dva příslušníci. Na strážní věži, tedy pevném stanovišti 1 - 5, je mimo jiné zakázáno jíst a není možno jej ani na okamžik opustit. V případě, že se v objektu věznice v době mimopracovní zajišťuje eskorta například do zdravotnického zařízení, je vykonávána strážnými ze stanoviště č. 9. Ke střídání strážních stanovišť 1 - 5 tak nedochází a nezřídka na těchto stanovištích je služba vykonávána dobu podstatně delší, než je stanoveno rozpisem pro jednotlivé strážné, či dobu přesahující pěti hodin. Průběh služby je zaznamenáván vrchním inspektorem strážní služby do knihy předání a převzetí služby, kde je zachyceno i toto střídání strážních stanovišť. Pokud nastane mimořádná situace, jsou povinni i příslušníci na strážním stanovišti č. 9 se do likvidace takové události zapojit dle udělených pokynů. Část žalobců pak vykonává službu sice na strážních

stanovištích, avšak v denních 8 hodinových cyklech. Též se ale jedná o strážní stanoviště podléhající Rozpisu strážních stanovišť a interním směrnícím upravujícím výkon na jednotlivých strážních stanovištích. Ani v těchto stanovených případech nelze strážní stanoviště opustit a trávit přestávku na jídlo a odpočinek jednak ve stanoveném rozsahu, jednak dle svého uvážení. V každém případě by tak musel svévolně opustit strážní stanoviště.

5. Služba v eskortní směně je též určena denním rozkazem vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže. Je však strážní směnou samostatnou, kde je služební činnost realizována zpravidla v 8hodinových směnách, pokud není určeno jinak. Stěžejním úkolem činnosti na tomto úseku služby příslušníci vykonávají při eskortách mimo vězeňská zařízení, například při eskortách k soudům, do zdravotnických zařízení a podobně. Pokud se nejedná o eskorty mimo město Plzeň, je součástí eskorty i řidič služebního vozidla, v případě potřeby i strážný psod se služebním psem. Tento úsek služební činnosti je náročný hlavně z toho důvodu, že eskortující příslušníci ani na okamžik nemohou opustit eskortu, nemohou tedy trávit přestávku na jídlo a odpočinek. Výjimku tvoří eskorty k soudům v Plzni, kde zpravidla jsou na polední přestávku soudy ukončovány či přerušovány, avšak při příjezdu do Věznice Plzeň je příslušník provádějící eskortu nucen vykonat při činnosti, které mu zabereou nemalou část pracovní doby, pak sice má možnost konzumovat stravu, avšak ani v jediném případě tato doba nedosáhne dobu 30 minut tak, jak je uvedeno ve služebním zákoně, a následně opět pokračuje v dalších služebních činnostech. Při eskortách mimo statutární město Plzeň je náročnost ještě složitější a žádný z členů eskorty nemůže čerpat přestávku na jídlo a odpočinek, neboť v takovém případě by oslabil eskortu a fakticky se tak dopustil zásadního porušení strážní služby. Činnost je vykonávána ve většině případů dobu delší pěti hodin, avšak přesto je mu přestávka na jídlo a odpočinek z pracovní doby odečtena, aniž by ji čerpal.
6. Žalobce dále uvedl, že ve vězeňském prostředí se jedná o specifický výkon služební činnosti, na který Vězeňská služba ČR do současné doby nenalezla řešení, jak při výkonu dozorců, strážníků či eskortní služby umožnit službu konajícím příslušníkům čerpání přestávek na jídlo a odpočinek, a přesto v každém případě odečítá nevyčerpané přestávky tak, jako by fakticky čerpány byly. Obdobnou problematiku již v jednom případě řešil Městský soud v Praze v řízení vedeném pod sp.zn. 8 Ad 13/2011, kdy rozsudkem ze dne 14. 5. 2015 obdobné negativní rozhodnutí policejního prezidenta zrušil, když se jednalo o služební činnost vykonávanou u Policie ČR na operačním středisku. Z právního názoru Městského soudu v Praze k problematice čerpání přestávek na jídlo a odpočinek se uvádí: „... Tady nezbyvá než poukázat na skutečnost, že výše uvedené osoby v podstatě zpochybnily, velmi zásadně zpochybnily to, že by na předmětném operačním středisku přestávky vypadaly tak, že by je bylo možno podřadit pod pojem přestávka na jídlo a odpočinek ve smyslu § 60 zákona o služebním poměru, když v podstatě z jejich výpovědi vyplývá, že i během čerpání přestávek se policista nacházel přímo na svém pracovišti, nebo v jeho bezprostřední blízkosti a byl tak připraven kdykoliv se na své pracoviště okamžitě vrátit a to v závislosti na situaci, která by tedy mohla nastat. Takový stav věci lze jen velmi obtížně označit za přestávku na jídlo a odpočinek, která by znamenala přerušování výkonu služby. Za takovou přestávku by bylo možno považovat jenom stav, kdy by tedy policista, navíc tedy v souladu s tím, jak to bylo naplánováno, opustil v daný čas své pracoviště a mohl se odebrat někam mimo své pracoviště a po stanovených 30 minut se zkrátka vůbec nezajímat o to, co se na předmětném pracovišti děje a těch 30 minut věnoval pouze tomu, aby se najedl, nebo si odpočinul nějakým jiným způsobem, ať už pasivním nebo aktivním způsobem, dle vlastního uvážení...“ Právní názor Městského

soudu v Praze tak naprosto přesně kopíruje situaci ve Vězeňské službě ČR, Věznici Plzeň. Taková činnost v této složce je však ještě závažnější v tom, že se týká všech obdobných objektů ve vězeňských zařízeních. Příslušník - žalobce pak nemá ani okrajově možnost opustit objekt Věznice Plzeň, neboť by se dopustil trestné činnosti, ať již porušení strážní či dozorčí služby, viz výše. Službu všichni žalobci vykonávají v době uvedené denním rozkazem vedoucích oddělení v kompletním vystrojení a v případě dozorčí služby dokonce i s radiostanicí. Není tedy podstatné, že je jim v některých případech po dobu nezbytně nutnou umožněno stravování, ale toto nelze považovat za čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, když fakticky i po celou dobu přestávky jsou veleni na strážním či dozorčím stanovišti, toto nikomu nepředávají a stále vykonávají činnost dle interních právních norem a Rozpisu strážních a dozorčích stanovišť. K žádnému jejich střídání, vyjma ukončení pracovní doby, nikdy nedochází. Všichni příslušníci, namátkově vybraní, kteří učinili ve správním řízení svoji výpověď, situaci kolem přestávek na jídlo a odpočinek potvrdili v naprosto shodném rozsahu. Potvrdili tak nezákonný stav, který je praktikován ve všech zařízeních Vězeňské služby ČR. Situaci obdobnou strážní a dozorčí službě nelze aplikovat na všechny služební posty ve vězeňských zařízeních, když celá řada funkcí není vázána na tak kogentně na strážní či dozorčí stanoviště, ale v průběhu pracovní doby není potřeba soustavné činnosti tak, aby přestávku na jídlo a odpočinek čerpat nemohl. Služební funkcionář poukázal na zamítavé rozhodnutí ředitele Věznice Plzeň, který v rozhodnutí uvedl, že po dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek je výkon služby přerušen tak, že příslušníci nejsou povinni plnit služební povinnosti, když na pevných stanovištích jsou střídáni jinými příslušníky a na pohyblivých stanovištích není střídání stanovišť nutné. Není pro ředitele Věznice Plzeň pak rozhodující, jak příslušníci čerpající přestávku na jídlo a odpočinek tráví. Příslušníci čerpající přestávku na jídlo a odpočinek pak mají výkon služby přerušen. Z tohoto vyjádření by jinak vyplynulo, že žalobci, ač jsou veleni na strážní či dozorčí stanoviště a nejsou nikým střídáni, mohou bez jakéhokoli následku takové stanoviště opustit. Tento právní názor pak nemá oporu v jakémkoliv právní úpravě a ani okrajově v žádné interní právní normě pro služby na jednotlivých úsecích služební činnosti, tedy na strážních a dozorčích stanovištích. Ředitel Věznice Plzeň tak vyslovil myšlenku, že například strážný na eskortě k soudu po uplynutí doby stanovené k čerpání přestávky na jídlo a odpočinek zcela beztrestně opustí eskortu tak, že buď ji oslabí, nebo eskortovaného vězně uzamkne v eskortní místnosti soudu, a odejde si čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Vyslovení takového názoru je zcela nešťastné a hlavně nerealizovatelné. Tento názor pak nemá oporu nejen v prokázaných skutečnostech, ale ani v předložených důkazech - Rozpisech strážních a dozorčích stanovišť. Ostře tak je v rozporu s jednotlivými výpověďmi. Ředitel Věznice Plzeň pak jednoznačně prohlašuje, že neobsazení strážních a dozorčích stanovišť není pro služební činnost závazné, a fakticky tak legalizuje porušení těchto interních právních norem. Služební funkcionář argumentuje tvrzením, že žalobci nepopírají, že je jim umožněno stravování, dokonce mimo objekt věznice Plzeň. Žalobci však ve správním spise takovou možnost ani v jediném případě neuvedli. Zcela mimo realitu se pak v napadeném rozhodnutí uvádí, že po dobu čerpání přestávky na jídlo a odpočinek příslušníci prohlásili, že jsou na stanovištích střídáni. Takové tvrzení je zavádějící a v rozporu s výsledky účastníků řízení. Oba funkcionáři vězeňské služby tedy v řízení uvádějí nepravdy. Služební funkcionář se tak snaží celou situaci zlehčovat a účelově zaměňuje pojem střídání strážního či dozorčího stanoviště, což je transparentně prokazováno denními rozkazy vedoucích oddělení, kde ani v jediném případě nefiguruje příslušník, který by takové střídání prováděl. Ostatně i výpovědi

žalobců takovou situaci vylučují. Irelevantnost trestní odpovědnosti či vlastní zpochybňování takové odpovědnosti je v rozporu s realitou, když transparentně lze poukázat na trestní stíhání dozorce výkonu vazby a trestu řešeného Okresním soudem Plzeň - město při útěku odsouzených Č. a R.. Stejně tak nelze zpochybnit četnost podnětů ředitele Věznice Plzeň, prostřednictvím oddělení prevence a stížností, orgánu GIBS, týkajících se porušení strážní či dozorcí služby. Jedinými osobami zastávajícími názor střídání strážních a dozorcích stanovišť jsou vedoucí jednotlivých oddělení, kteří však takovou výpověď učinili účelově se snahou zakrýt jimi tolerované protiprávní jednání s cílem zavděčit se nadřízeným. Za neuvěřitelný lapsus a neznalost povinností je v napadeném rozhodnutí spatřováno vyjádření, kde příslušníci čerpající přestávku na jídlo a odpočinek nemají povinnost se zapojit do likvidace mimořádných událostí. Takové vyjádření je v příkrém rozporu se směrnicemi pro signály „bouře“, „blesk“ a „útek“, tedy řešení nejzávažnějších mimořádných událostí ve Věznici Plzeň. Současně je v rozporu i se zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky (dále jen „zákon č. 555/1992 Sb.“) Rovněž tak se jeví jako irelevantní tvrzení, že žádný ze žalobců nežádal o započtení doby služební činnosti, kdy nebyl schopen čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Takové vyjádření dehonestuje přímé nadřízené žalobců, neboť jej lze chápat tak, že tito nadřízení nemají přehled o činnostech podřízených, a podsouvá žalobcům činnost, která není žádným předpisem nařízena. Pokud se v průběhu řízení objevily přílohy denních rozkazů, kde jsou přestávky na jídlo a odpočinek jednotlivým příslušníkům na strážních či dozorcích stanovištích nařízeny, tak většina žalobců prohlásila, že o takových přílohách nemá ponětí, nejsou součástí denního rozkazu, ač jsou tak nazvány, a jsou uloženy na jim neznámém místě. Nejsou tedy součástí denního rozkazu a žádný ze žalobců se s nimi nemá možnost seznámit. Pokud o nich povědomí měli, vždy bylo prohlášeno, že taková příloha je pouze formální bez ohledu na možnost čerpání přestávek na jídlo a odpočinek. Oni sami se s přílohou denního rozkazu nesetkali a kdy mohou údajnou přestávku čerpat, jim není známo. Pokud služební funkcionář uvedl, že výpovědi nejsou pravdivé, pak zpochybňuje vyjma provedených výsledků vedoucích funkcionářů všechny vyslechnuté osoby. Je pak nasnadě zvážit, jakým směrem se argumentace služebního funkcionáře ubírá a jak vlastně je mu znám chod jednotlivých činností ve Věznici Plzeň. Za zcela irelevantní lze považovat tvrzení služebního funkcionáře ve směru, že je výlučně na zvážení každého ze žalobců, v jakém oděvu a s jakou výstrojí bude stravu v jídelně konzumovat. I takové vyjádření je velmi nešťastné a zavádějící, když ani jeden ze žalobců na stanovišti střídání není a v převleku do civilního oděvu by disponoval například radiostanicí - viz poukazované kázeňské řízení.

7. Žalobci uzavřeli, že se důvodně domnívají, že v průběhu správního řízení, hlavně pak rozhodnutím generálního ředitele Vězeňské služby ČR, došlo a stále ještě dochází k porušování služebního zákona, konkrétně v § 60, kdy jim ve službě není umožňováno čerpat přestávky na jídlo a odpočinek nejen v plném rozsahu, ale ani dle vlastního uvážení. Na strážních a dozorcích stanovištích střídání nejsou a konzumace stravy se děje jen v nejnutnějším rozsahu.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě uvedl, že se plně odvolává na napadené rozhodnutí a v dalším toto své rozhodnutí, s ohledem na tvrzení obsažená v žalobě, upřesňuje. Žalobci se v podané žalobě na straně čtvrté až desáté věnují popisu

činnosti příslušníků oddělení výkonu trestu a oddělení vězeňské stráže, včetně služby v eskortní směně. V této souvislosti žalovaný zdůrazňuje, že pokud jde o čerpání přestávky na jídlo a odpočinek (dále jen „přestávky“) na strážních a dozorcích stanovištích, je z pohledu způsobu čerpání přestávek rozhodující dělení na pohyblivá a pevná stanoviště, kdy na dobu přestávky musí být vystřídán pouze strážný na pevném stanovišti, kterého střídá strážný ze stanoviště pohyblivého. Přesuny mezi jednotlivými stanovišti a střídání na těchto stanovištích nevylučují ani žalobci, když nepopírají, že je jim umožněno stravování, a to nejen ve stravovacím zařízení v objektu věznice, ale též konzumací vlastní donesené stravy. Tímto žalovaný splňuje povinnost stanovenou § 77 odst. 11 písm. h) zákona o služebním poměru, dle kterého *bezpečnostní sbor je povinen vytvářet podmínky pro řádný a pokud možno bezpečný výkon služby. Za tím účelem zajišťuje pro příslušníky zejména podmínky pro stravování.* Podmínkami pro stravování je myšleno zajišťování stravování v objektech bezpečnostního sboru, dovozu stravy, případně poskytování stravenek. Pokud by na pevných stanovištích nebyli střídáni, nebylo by možné, aby se mohli odebrat do jídelny, či kamkoli jinam, za účelem konzumace stravy. Možnosti střídání příslušníků na pevných stanovištích za účelem čerpání přestávky nebrání ani skutečnost, že střídající příslušníci jsou denními rozkazy vedoucích oddělení veleni na jiném stanovišti. Ke způsobu realizace přestávky žalovaný uvádí, že se nelze ztotožnit s tvrzením žalobců, že při čerpání přestávek nemohou tyto přestávky čerpat dle svého uvážení. Povinnosti příslušníků jsou podrobně upraveny zejména ve směrnících pro jednotlivá stanoviště a žalobci jsou povinni tyto povinnosti plnit pouze v době výkonu služby. Ze znění § 60 odst. 2 zákona o služebním poměru vyplývá, že výkon služby je na dobu přestávky přerušen. Žalobce tak v době přestávky není povinen plnit služební povinnosti na strážním či dozorcím stanovišti, které mu ukládají příslušné předpisy a směrnice. Je na jeho vůli, jak přestávku stráví, zda si zajde na jídlo do závodní jídelny či kantýny nebo si bude vyřizovat soukromé záležitosti i mimo věznici. Má-li přerušen výkon služby, nemusí být ani řádně vyzbrojen a vystrojen. Žalovaný nad rámec uvádí, že skutečnost, že žalobci v době přestávky zůstanou vystrojeni v uniformě a jsou vyzbrojeni jako do služby, nemá žádný vliv na čerpání přestávky na jídlo a odpočinek, kdy ke stejnému názoru dospěl i Nejvyšší soud ČR např. v rozhodnutí sp.zn. 21 Cdo 4446/2011 ze dne 26. 2. 2013. Důležitou okolností je, zda jim zaměstnavatel umožní čerpání přestávky ve službě či nikoliv. I z vyjádření žalobců je nezpochybnitelné, že mohou čerpat přestávku na jídlo a odpočinek, např. v závodní jídelně či v kantýně. Je nutno si uvědomit, že přestávkou na jídlo a odpočinek se výkon služby pouze přerušuje, nikoliv ukončuje. To znamená, že příslušníci mají u sebe během výkonu celé služby svěřený majetek, a to i během přestávky na jídlo a odpočinek. Příslušníci některý svěřený majetek odevzdávají až po ukončení výkonu služby. Z tohoto vyplývají i povinnosti příslušníka upravené v § 94 a 97 zákona o služebním poměru. Neexistuje žádný právní ani vnitřní předpis, který by příslušníkovi zakazoval v době přestávky ve službě opustit věznici. Žalobci tak nejsou povinni trávit přestávku na jídlo a odpočinek na žádném konkrétním místě a žalovaný v žádném případě neurčuje příslušníkům způsob trávení přestávky na jídlo a odpočinek. Využití přestávky je však vždy limitováno její délkou 30 minut, přičemž k jejímu čerpání mimo prostor věznice prakticky nedochází. S ohledem na výše uvedené lze důvodně předpokládat, že právě proto příslušníci v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek neměli vůli opouštět prostory věznice. V případném opuštění věznice jim však nebylo nikterak bráněno. Žalovaný zdůrazňuje, že nelze přisvědčit ani tvrzení, že žalobci jsou v jakémkoli okamžiku při vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření ze zákona povinni stravu ukončit a

okamžitě se dostavit na předem určené stanoviště, neboť takovou povinnost odvolatelé právními ani služebními předpisy stanovenou nemají. K jejich námitce nezbytnosti a bezvýhradnosti výkonu služby v době, kdy dojde k mimořádné události, žalovaný připomíná, že ze znění § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb. vyplývá, že příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok, nebo jiné potřebné opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek. Lze tedy shrnout, že nejde zdaleka o všechny mimořádné události, ale jen o mimořádné události zcela výjimečné, a to takové, které lze označit jako páchání trestného činu nebo kázeňského přestupku, při němž je ohrožen život, zdraví nebo majetek, přičemž toto ohrožení musí být navíc bezprostřední. Tedy v těchto zákonných případech je povinností příslušníka zakročit i v době, kdy čerpá přestávku na jídlo a odpočinek. Ani v tomto případě nelze dát tedy žalobcům v obecné rovině za pravdu. Je nutno si uvědomit i charakter Vězeňské služby ČR jakožto bezpečnostního sboru, který plní velmi závažné úkoly v rámci vězeňství. Žalovaný připouští, že v některých zcela výjimečných případech mohou hypoteticky nastat situace, kromě výše uvedených, že by k čerpání přestávky na jídlo a odpočinek u příslušníka nedošlo, a to za situace, že by výkon služby nebylo možno z nějakých nepředvídatelných okolností přerušit, nebo v případě, že by byl příslušníkovi v důležitém zájmu služby nařízen služebním funkcionářem výkon služby přesčas. V obou těchto případech by se však jednalo o službu přesčas a nespadlo by to do § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru. K neuplatnění námitek žalobců k případnému nečerpání přestávek při podpisu měsíčních výkazů žalovaný uvádí a zdůrazňuje, že toto není jejich povinností, ale naopak jde výhradně o jejich právo, jehož využití je výhradně a pouze v jejich zájmu. Podpisem měsíčního výkazu bez uplatnění jakýchkoli námitek pak každý z žalobců potvrdil, že se s obsahem výkazu seznámil a že s ním souhlasí. Z měsíčních výkazů je zřejmé, že přestávky do doby výkonu služby nejsou v souladu s § 60 odst. 2 služebního zákona započítávány. Žalovaný též konstatuje, že každý jednotlivý žalobce měl a má právo, nikoliv povinnost, namítnout při odsouhlasení měsíčního výkazu, že v určitý konkrétní den nemohl čerpat přestávku na oběd a na odpočinek, a uvést, z jakého důvodu. Takový případ by mu byl nepochybně proplacen. Žalovaný z opatrnosti opětovně opakuje, že účastníci čerpají přestávky na jídlo a odpočinek na základě denních rozkazů a s těmito přestávkami je vždy předem počítáno. Ostatně ta skutečnost, že účastníci přestávky na jídlo a odpočinek skutečně čerpají, je nesporná.

9. Žalovaný uzavřel, že dle jeho názoru z uvedeného vyplývá, že napadené rozhodnutí nevykazuje takové právní vady, které by byly důvodem pro jeho zrušení, a že lze konstatovat, že nebylo vydáno v rozporu s právními předpisy.

IV.

Replika žalobců

10. Žalobci v replice k vyjádření žalovaného uvedli, že žalovaný se předně vyjadřuje k rozdělení strážních a dozorcích stanovišť na pevná a pohyblivá. Jeho rozdělení je však zcela nepatřičné zvláště v okamžiku, kdy příslušníci velení na tyto stanoviště jsou stejně jako ostatní žalobci vždy a po celou dobu ustrojeni a vystrojeni dle požadované ústroje a výstroje, a to po celou dobu služby a na stanovištích nejsou střídáni. Rozdělení na pevná a pohyblivá stanoviště nemá oporu v jejich služební činnosti, neboť po celou dobu výkonu služby plní úkoly jim uložené jednak směrnicemi pro výkon služby, jednak dalšími

interními normami. Výkon služby na pohyblivém stanovišti lze velice přiléhavě přirovnat k výkonu strážní služby vojáků při střežení muničního skladu, kde voják ve strážní službě po celou dobu služby na stanovišti koná obchůzky kolem objektu. Transparentně se tak jedná o pohyblivé stanoviště. Je zcela nemyslitelné, aby takto střežící voják na pohyblivém stanovišti kdykoliv odešel z tohoto stanoviště bez vystřídaní a šel konzumovat stravu či z tohoto stanoviště odešel mimo střežený objekt na procházku čerpat přestávku na jídlo a odpočinek. Bohužel takové přirovnání bylo nutno srovnat, neboť sepsovateli tohoto vyjádření zjevně unikají souvislosti a rozdíly mezi pevným a pohyblivým stanovištěm. Dle takového názoru není nutno pohyblivé stanoviště obsazovat a je tedy zcela nadbytečné a fakticky zrušitelné. Opak je však pravdou. Pokud sepsovatel takový právní názor zaujal, je nutno kontrolovat tak, že každý příslušník, velený na pohyblivé stanoviště, tedy dozorce, má za povinnost zajišťovat režim odsouzených na stanovišti, v což spadá například dozor nad nákupem spotřebního zboží v prodejně pro odsouzené, předvádění odsouzených k lékaři, předávání odsouzených jinému příslušníku k odchodu odsouzených do zaměstnání, dozor nad vycházkami odsouzených, výměna prádla odsouzenými, kontrola pořádku a kázně v ubytovacích prostorách a další povinnosti. Dle právního názoru pisatele vyjádření tak není nutno po dobu přestávky na jídlo a odpočinek tyto činnosti vykonávat. Takový názor je však zásadně mylný s cílem zamlžit skutečnou činnost výkonu služby, zvláště v noční době, kdy v objektech věznic je minimální počet příslušníků vykonávajících službu a dle názoru pisatele by ještě po dobu čerpání přestávek, se tento počet podstatně oslaboval. Pisateli zjevně uniká bezpečnost společnosti při mimořádných událostech, které by tak mohly nastat. Již ani okrajově se nelze ztotožnit s právním názorem, že směrnice pro výkon služby plní příslušník jen v době výkonu služby, tedy v době služby. V době přestávek tyto povinnosti nejsou plněny. Takový názor je zcela scestný a absolutně mylný. Pokud by tomu tak bylo, zcela jistě by takové tvrzení bylo do těchto směrnic zapracováno s výrokem, že po dobu přestávky na jídlo a odpočinek se tato stanoviště neobsazují, neboť v objektu věznice se nenachází ani jediný zastupující příslušník, který by střídal příslušníka čerpajícího přestávku na jídlo a odpočinek. I po dobu konzumace stravy je tedy příslušník na strážním či dozorcím stanovišti. Již ani okrajově nelze souhlasit s tvrzením, že příslušník konzumující stravu není povinen tuto konzumaci nepřerušovat v době čerpání přestávky na jídlo v době vzniku mimořádné události. Takové tvrzení není opřeno ani o jednu z interních právních norem, stejně jako není opřeno tvrzení, že příslušník může naprosto svobodně opustit střežený objekt, aniž by kdokoliv jej na tomto stanovišti vystřídal. Ostatně rozporuplnost vyjádření lze dokumentovat na postoji služebního funkcionáře Věznice Plzeň v roce 2015, který kázeňsky potrestal příslušníka na pracovišti prádelna, který toto stanoviště opustil za účelem konzumace stravy v jídelně, kdy v jídelně nedisponoval radiostanicí. Tato listina kázeňského řízení je založena v žalobním návrhu 140 příslušníků, vedeném u Krajského soudu v Plzni žalobou podanou dne 22. 12. 2017. Žalovaný poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 21 Cdo 4446/2011, která je však řešena v případě, že se jedná o příslušníky městské policie, a tedy dle zákoníku práce. Předně se jedná o zákoník práce, který je značně odlišný od zákona o služebním poměru. Příslušníci městské policie nevykonávají strážní či dozorcí službu ve smyslu služebního zákona a za její porušení nemohou být trestáni v rámci trestního zákoníku. Příslušníku městské policie není žádným zákonem uložena povinnost v době čerpání přestávky na jídlo a odpočinek v okamžiku mimořádné události okamžitě ukončit stravování a zasáhnout na určeném místě, na rozdíl od příslušníka vězeňské služby, viz § 7 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb. Je tedy otázkou, co vede žalovaného k odkazu na tuto judikaturu a

ne judikaturu Městského soudu v Praze poukazovanou v žalobním návrhu, která se týká právě služebního poměru dle služebního zákona. Žalovaný ani v jediném okamžiku neřeší, že žalobci podávající vysvětlení, a to ať na strážních či dozorčích stanovištích, pohyblivých či pevných, byli nuceni ukončit stravování a dostavit se na místo, které bylo při mimořádné události určeno službu konajícím příslušníkem na operačním středisku. Vyhlášením mimořádného bezpečnostního opatření pak není do komunikačních prostředků uváděno, k jakému účelu je toto opatření vyhlašováno, zda se jedná toliko o cvičení, zda jsou páčány činnosti uvedené v § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb. Za zcela scestné se považuje výrok, kterým se poukazuje na § 7 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb. Příslušník konající službu, tedy žalobce, je po celou dobu výkonu služby velen na strážní či dozorčí stanoviště, z něhož není vystřídán. Není-li střídán, stále vykonává službu. Za poněkud nešťastné se považuje tvrzení, že není žádným předpisem stanoveno, že by nemohl opustit strážný objekt. Koná-li příslušník službu na strážním či dozorčím stanovišti a je-li do služby velen denním rozkazem vedoucího oddělení, vztahují se na něho jednak směrnice pro výkon služby na konkrétním stanovišti, kde přerušeni výkonu služby za účelem přestávky na jídlo a odpočinek není uvedeno. Zásadní interní normou je pak rozpis strážních a dozorčích stanovišť, kde je přesně stanovena doba obsazení jednotlivých stanovišť. Ani zde není prostor pro poskytnutí přestávky na jídlo a odpočinek tak, aby jakékoliv stanoviště zůstalo neobsazeno. Za velmi pozitivní stanovisko ve prospěch žalobců lze považovat vyjádření, kde se žalovaným tvrdí, že Vězeňská služba ČR je bezpečnostním sborem, kdy plní velmi závažné úkoly. Současně připouští, že ve výjimečných případech mohly nastat situace žalobci ventilované. Žalovaný se však jimi ani okrajově nezabýval. Je s podivem, že žalobci jsou plněny velmi závažné úkoly v rámci vězeňství, na straně druhé však tvrdí, že tyto velmi závažné úkoly mohou být podceňovány tím, že jednotlivá stanoviště, ať již strážní či dozorčí, mohou zůstat po určitou dobu neobsazena a to dokonce tak, že příslušník může oslabit služební činnost svým odchodem mimo objekt věznice. Tento protiklad pak nelze chápat jinak, než závažné porušení bezpečnosti společnosti, tedy porušení zásadních úkolů Vězeňské služby ČR. Žalovaný se ani okrajově nejen ve správním řízení, ale i ve vyjádření nevěnoval problematice, zda fiktivně nařízené čerpání přestávek nekoliduje s jinými činnostmi na postech dozorčí či strážní služby, tedy zda v době fiktivně uváděných přestávek službu vykonávající příslušník na strážním či dozorčím stanovišti nemusel vykonávat jinou činnost, uvedenou na straně třetí v posledním odstavci, zasahujícím až na stranu čtvrtou. Nezabýval se ani tím, zda službukonající strážní neprováděli eskorty, např. do zdravotnického zařízení. Interními právními normami je pak stanoveno, že příslušník nesmí opustit strážní či dozorčí stanoviště bez vystřídání. Jak může čerpat přestávky na jídlo a odpočinek dle svého uvážení, když není na stanovišti střídán, však ve vyjádření zcela absentuje. Žalovaný sám doznává pochybení ve svých činnostech zasahujících do žalované problematiky, avšak konstatuje, že jeho pochybení nejsou až tak závažná, že by napadené rozhodnutí muselo být řešeno zrušením jeho rozhodnutí. Co však lze považovat za zásadnější porušování činností Vězeňské služby, neuvádí. Pokud sám doznává nedostatek v řízení, fakticky tak sám nastavil neúplnost správního řízení zakládající podmínky pro zrušení tohoto řízení pro nedostatek uvedený v § 180 odst. 1 služebního zákona, dle kterého *služební funkcionář je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí*. Služební funkcionář tedy sám doznává, že nezjistil všechny skutečnosti potřebné pro rozhodnutí. Pokud jsou taková pochybení doznávána,

pak žalobci takové vyjádření považují za zcela zásadní, které odůvodňují zrušení napadeného rozhodnutí.

V.

Posouzení věci soudem

11. Vzhledem k tomu, že žalobci a žalovaný souhlasili s projednáním věci bez jednání, rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), o věci samé bez jednání.
12. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s.ř.s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

A.

13. Podle § 60 odst. 1 zákona o služebním poměru, má příslušník nárok na přestávku ve službě na jídlo a odpočinek, nejdéle po každých 5 hodinách nepřetržitého výkonu služby, jestliže služební funkcionář nerozhodne na žádost příslušníka jinak, a to při trvání směny a) do 9 hodin v rozsahu 30 minut, b) nad 9 hodin v takovém rozsahu, aby jedna přestávka činila 30 minut a ostatní přestávky činily nejméně 15 minut.
14. Podle § 60 odst. 2 téhož zákona se přestávka ve službě na jídlo a odpočinek nezapočítává do doby služby.
15. Podle § 60 odst. 3 téhož zákona, jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být příslušníkovi i bez přerušování výkonu služby zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.

B.

16. Pro posouzení věci jsou podstatné závěry, které k mezi účastníky sporným otázkám zaujala soudní judikatura.
17. Otázkou přestávek na jídlo a odpočinek se zabýval Nejvyšší soud, který vymezil jasné mantinely pro její řešení.
18. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 3. 1. 2007, sp.zn. 21 Cdo 42/2006 (rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nsoud.cz), uvedl: „Z hlediska skutkového stavu bylo v posuzované věci zjištěno, že žalobce pracoval u žalovaného v pracovním poměru jako „chemik – řízení spalovny“ v nepřetržitém provozu při „řízení kontinuální likvidace kapalných a plyných technologických odpadů ve dvou plynových pecích ve výrobně KA 1, včetně obsluhy louhové vypírky“. V období od 1.1.2001 do 31.12.2002 vykonával ve dvanáctihodinových směnách práce, které nemohou být přerušeny, a v rámci každé směny „čerpал jen nepravdělně“ přiměřenou dobu na jídlo a oddech; žalovaný mu za každou dvanáctihodinovou směnu poskytoval mzdu v rozsahu jedenácti hodin, zbývající dobu 2 x 30 minut považoval za přestávky v práci na jídlo a oddech, které se nezapočítávají do pracovní doby. Za tohoto skutkového stavu je pro posouzení, zda žalobci náleží požadované plnění, rozhodující závěr o tom, v jakém rozsahu žalobce v průběhu stanovené pracovní doby vykonával práci, zda se jednalo o celou směnu, anebo zda v určité části směny práci nekonal, popřípadě zda je zde v rámci stanovené pracovní doby časový úsek, v jehož rámci zákon výkon práce vylučuje. Výkon nesamostatné (závislé) práce zaměstnance pro zaměstnavatele je vyznačován tím, že jde o práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, a že jde o výlučně osobní výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele, podle pokynů

zaměstnavatele, jeho jménem, za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době nebo jinak stanovené nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost. Ode dne, kdy vznikl pracovní poměr, je zaměstnavatel povinen přidělovat zaměstnanci práci podle pracovní smlouvy, platit mu za vykonanou práci mzdu, vytvářet podmínky pro úspěšné plnění jeho pracovních úkolů a dodržovat ostatní pracovní podmínky stanovené právními předpisy nebo kolektivní nebo pracovní smlouvou [§ 35 odst. 1 písm. a) zák. práce], a oproti tomu je zaměstnanec povinen podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň [§ 35 odst. 1 zák. práce]. Uvedené povinnosti zaměstnance vyplývající z jeho závislého vztahu nadřízenosti a podřízenosti je zaměstnavatel oprávněn vyžadovat - jak z uvedeného vyplývá - pouze v rámci pracovní doby. Mimo pracovní dobu, již se rozumí doba, v níž je zaměstnanec povinen vykonávat pro zaměstnavatele práci (§ 83 odst. 1 zák. práce), zaměstnavatel takovou dispoziční pravomoc vůči zaměstnanci nemá; odmítne-li zaměstnanec výkon práce mimo pracovní dobu, t.j. v době odpočinku, která není pracovní dobou (srov. § 83 odst. 2 zák. práce), jedná v souladu se zákonem a z tohoto důvodu, protože se nejedná o zaviněné porušení právních povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním, nelze mu vytýkat ani porušení pracovní kázně. Tato základní východiska je třeba mít na zřeteli i při posouzení povahy a vzájemného vztahu „pracovní přestávky na jídlo a oddech“ a „přiměřené doby pro jídlo a oddech“. S názorem, že z tohoto hlediska je významné, že „i zaměstnanec v nepřetržitém provozu přiměřenou dobu na jídlo a oddech čerpá, že tedy 12 hodin směny soustavně nepracuje“, dovolací soud nesouhlasí. Podle ustanovení § 89 odst. 1 zák. práce zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci nejdéle po čtyři a půl hodinách nepřetržitě práce pracovní přestávku na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut. Jde-li o práce, které nemohou být přerušeny, musí být zaměstnanci i bez přerušování provozu nebo práce zajištěna přiměřená doba pro oddech a jídlo; mladistvým musí vždy být poskytnuta přestávka na jídlo a oddech podle věty první. Podle ustanovení § 89 odst. 5 zák. práce poskytnuté přestávky na jídlo a oddech se nezapočítávají do pracovní doby. Z uvedených ustanovení vyplývá, že v případě, poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci podle ustanovení § 89 odst. 1 věty první zák. práce pracovní přestávku na jídlo a oddech, dochází v daném časovém úseku k suspenzi pracovního závazku a přerušování výkonu práce, neboť zaměstnanec je povinen vykonávat práci pouze v pracovní době, a nezapočítává-li se tato přestávka do pracovní doby, může se jednat jen o dobu odpočinku ve smyslu ustanovení § 83 odst. 2 zák. práce, anebo - jak dovolatel uvádí - poskytnutí této přestávky „je ve své podstatě poskytnutím osobního volna zaměstnanci“. Oproti tomu povinnost zaměstnavatele zajistit zaměstnanci přiměřenou dobu pro oddech a jídlo podle ustanovení § 89 odst. 1 části druhé věty před středníkem zák. práce se vztahuje na případy, kdy výkon práce z provozních důvodů přerušen být nemůže, a zaměstnanec je povinen konat práci podle pracovní smlouvy nepřetržitě po celou směnu. Okolnost, že - jak dovozuje odvolací soud - „12 hodin směny soustavně nepracuje“ v tom smyslu, že má při nepřerušovaném průběhu práce podle individuálních podmínek a provozních možností právo na přiměřenou dobu na jídlo a oddech, neznamená, že se tato doba stává dobou odpočinku podle ustanovení § 83 odst. 2 zák. práce, a že by žalobci mělo být z tohoto důvodu „započteno“ jen jedenáct odpracovaných hodin za směnu. Z uvedeného vyplývá, že přestávky na jídlo a oddech a přiměřenou dobu pro oddech a jídlo podle ustanovení § 89 odst. 1 zák. práce nelze navzájem ztotožňovat; v případě, poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bez přerušování provozu nebo práce přiměřenou dobu pro oddech a jídlo, jedná se o pracovní dobu, za kterou zaměstnanci náleží mzda.“

19. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 26. 2. 2013, sp.zn. 21 Cdo 4446/2011, uvedl: „K odvolání

žalobců Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 20.4.2011 č.j. 21 Co 523/2010-289, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Ve věci samé dospěl k závěru, že při výkonu služby strážníků městské policie nešlo o práci, kterou nelze přerušit, a byl-li žalobcům poskytován časový prostor pro jídlo a oddech, nešlo o „pouhou“ přiměřenou dobu pro oddech a jídlo, ale o přestávku v práci na jídlo a oddech, která se ve smyslu ustanovení § 89 odst. 1, 5 zák. práce do pracovní doby nezapočítává, a proto jim za tuto dobu mzda nenáležela. „Tyto poskytnuté časové úseky žalobci mohli využít zcela pro jídlo a oddech a nebylo konkrétně tvrzeno, natož prokázáno, že by v některém případě byl tento časový úsek přerušen výkonem práce, že by žalobci byli v tomto časovém úseku povoláni k faktickému výkonu služby“. Je sice pravdou, že po dobu přestávky nemá zaměstnanec povinnost konat pro zaměstnavatele práci, což ovšem neznamená, že v tomto časovém úseku nemůže být svým zaměstnavatelem nějakým způsobem omezen. „Právně významné je posouzení, zda případná omezení či povinnosti zaměstnance po dobu přestávky lze považovat za natolik podstatná, že již jde o výkon práce a zaměstnanci proto náleží mzda“. „Nošení zbraně a stejnokroje po dobu přestávky není takovým omezením, aby je bylo možné považovat za výkon práce, a ani to, že žalobci mohli být eventuelně v případě potřeby v této přestávce povoláni k faktickému výkonu služby a museli být logicky na takový příkaz připraveni, takovým omezením být nemůže“. Nejvyšší soud dále uvedl: „Dovolací soud setrvává na názoru (k němuž se hlásí i odvolací soud), že v případě, poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci podle ustanovení § 89 odst. 1, věty první, zák. práce pracovní přestávku na jídlo a oddech, dochází v daném časovém úseku k suspenzi pracovního závazku a přerušení výkonu práce, zatímco povinnost zaměstnavatele zajistit zaměstnanci přiměřenou dobu pro oddech a jídlo podle ustanovení § 89 odst. 1, části druhé věty před středníkem, zák. práce se vztahuje na případy, kdy výkon práce z provozních důvodů přerušen být nemůže, a zaměstnanec je povinen konat práci podle pracovní smlouvy nepřetržitě po celou směnu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3.1.2007 sp. zn. 21 Cdo 42/2006, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek roč. 2007 pod č. 93). Dovolání lze přisvědčit, že „v době přestávky v práci, která není pracovní dobou, zaměstnavatel není oprávněn jakýmkoli způsobem zaměstnance omezovat (s výjimkami stanovenými zákonem, u městských strážníků např. povinnost zasáhnout ve stanovených případech i mimo pracovní dobu)“. Dovolatelé však nepřihlízejí náležitě k tomu, že tato suspenze pracovního závazku, co do obsahu rámcově vymezeného ustanovením § 35 odst. 1 písm. a) a b) zák. práce, ve své podstatě z hlediska zaměstnance znamená, že po tuto dobu není zaměstnanec povinen podle pokynů zaměstnavatele konat osobně práce podle pracovní smlouvy. Z uvedeného je zřejmé, že okolnost, v jakém oděvu a jak ustrojen zaměstnanec tráví přestávku v práci, není z tohoto hlediska významná. V posuzovaném případě žalobci pracovali „v nepřetržitém pracovním režimu“, délka jejich pracovní doby činila 37,5 hodin týdně. Nejednalo se o práci, která nemůže být přerušena. Dobu na jídlo a oddech čerpali v rozsahu 2x30 minut za směnu se souhlasem operačního důstojníka „dle aktuální bezpečnostní situace ve městě při splnění podmínek uvedených v § 89“, a v žádném případě se nestalo, že by žalobci byli v tomto časovém úseku povoláni k faktickému výkonu služby. Okolnost, na níž budují svůj právní názor, že tento časový úsek trávili ve služebním stejnokroji a měli při sobě služební zbraň, však nemá za následek, že jejich činnost v průběhu této doby lze posoudit jako nepřerušovaný výkon práce a přestávky v rozsahu 2x30 minut za směnu jako „přiměřenou dobu na jídlo a oddech“.

20. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 12. 6. 2018, sp.zn. 21 Cdo 6013/2017-448, uvedl: „K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 3. 2017, č. j. 23 Co 47/2017-411, rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích potvrdil a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobci a) na nákladech odvolacího řízení 600,- Kč. Stejně jako soud prvního

stupně dospěl k závěru, že v tomto konkrétním případě měla práce žalobce a) charakter výkonu práce v nepřetržitém provozu, „kdy nebyla zaměstnavatelem ošetřena zastupitelnost jednotlivých hasičů (a to zřejmě i s personálních důvodů)“; argumentace žalovaného o nízkém počtu výjezdů zůstala pouze v rovině tvrzení. Z uvedeného charakteru práce žalobce a) je zřejmé, že neexistoval žádný úsek směny, ve kterém by byl vyloučen nepředpokládaný výkon práce, a ve kterém by dle vnitropodnikového předpisu mohl žalobce čerpat přestávky na jídlo a oddech.“ Nejvyšší soud dále uvedl: „Názor odvolacího soudu, že v posuzovaném případě žalobci a) přísluší přiměřená doba na jídlo a oddech, protože „z charakteru práce žalobce je zřejmé, že neexistoval žádný úsek směny, ve kterém by byl vyloučen nepředpokládaný výkon práce“, nebere dostatečně v úvahu, že zatímco nepřetržitě probíhající technologický proces, který nelze přerušit, vyžaduje průběžnou kontrolu a aktivitu zaměstnance, v daném případě tomu tak není. Je jisté správné, že je nutné „vždy vycházet z konkrétního výkonu práce zaměstnance“, nicméně odvolací soud náležitě neuvážil, že charakter práce žalobce umožňoval, aby denní řád zaměstnanců HZS, vycházející z „předpokládaného“ průběhu směny, kromě jiného také stanovil přesný čas, kdy zaměstnanci mají čerpat první a druhou přestávku na jídlo a oddech, aniž by tím byl jakkoli dotčen výkon služby. Je jisté možné, že nemusel být vyloučen „nepředpokládaný výkon práce“ v průběhu stanovených přestávek, avšak tyto svojí povahou nahodilé skutečnosti postrádají povahu soustavnosti prací, „které nemohou být přerušeny“. Jestliže by mělo být pro posouzení charakteru práce významné, že v průběhu čerpání přestávky v práci může někdy dojít k „nepředvídané“ nutnosti přestávku přerušit, bylo by možné vztáhnout tuto úvahu nejen na případy nepředpokládaného výkonu práce podle pracovní smlouvy, ale též třeba na případy plnění povinnosti zakročit ve smyslu ustanovení § 249 odst. 2 zák. práce (§ 171 odst. 2 ZPr).“

C.

21. Ze shora uvedených rozhodnutí Nejvyššího soudu, ve kterých se Nejvyšší soud vyjadřoval k obdobné právní úpravě, vyplývají dvě pro rozhodnutí věci podstatné skutečnosti. Zaprvé, že pro rozhodnutí věci jsou vždy podstatné konkrétní skutkové okolnosti toho kterého souzeného případu. Zadruhé, že ustanovení § 60 odst. 3 zákona o služebním poměru se vztahuje pouze na službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, resp. slovy Nejvyššího soudu „službu v nepřetržitém pracovním režimu“ či „službu v nepřetržitě probíhajícím technologickém procesu“.
22. Žalobci založili důvodnost svých žalobních námitek na tvrzení, že služba ve Věznici Plzeň, probíhající v rámci „dozorčí, strážní a eskortní služby“, je službou, jejíž výkon nemůže být přerušen.
23. Soud má za to, že se žalobcům toto tvrzení prokázat nepodařilo
24. I pokud by soud pominul existenci listinných důkazů v podobě denních rozkazů, v jejichž přílohách byly evidovány přestávky na jídlo a odpočinek, a směnových výkazů služeb, ze kterých vyplývá, že přestávky na jídlo a odpočinek nebyly započítávány do doby služby, a současně pominul svědecké výpovědi služebních funkcionářů mjr. Bc. V.B. a mjr. Mgr. P.K., kteří shodně potvrdili, že ve Věznici Plzeň jsou standardně poskytovány přestávky ve službě na jídlo a odpočinek, nevyplynulo ani z výpovědí ostatních vyslechnutých nic, co by svědčilo pro závěr o tom, že by služba ve Věznici Plzeň byla službou, jejíž výkon nemůže být přerušen.
25. Nprap. A.D. vypověděl, že dobu čerpání přestávky má stanovenou v příloze denního rozkazu, operativně může dojít ke změně, přestávku tráví zpravidla v jídelně při konzumaci stravy. Nstrm. L.M. vypověděl, že přestávka je stanovena v příloze denního

rozkazu, doba jejího čerpání se upravuje podle požadavku na výkon služby, přestávku nelze čerpat v plné délce 30 minut, přestávku tráví zpravidla konzumací stravy v závodní jídelně. Druhou přestávku zpravidla nečerpá, nemá tu potřebu. Pprap. F.M. vypověděl, že na přestávky chodí zpravidla na jídlo do závodní jídelny, hodina to během 12 hodinové služby není, jenom se nají a vrací se zpět na stanoviště. Dobu, kdy přeruší službu na přestávku, nemá nikde stanovenou, záleží to pouze na jeho rozhodnutí podle situace na oddíle. Zpravidla to hlásí inspektoru dozorčí služby. Prap. J.P. vypověděl, že zpravidla vykonává službu strážného v eskortní službě, zpravidla nemá možnost čerpat přestávku čerpat, pokud ano, rozhodně ne v délce 30 minut, někdy chodí na obědy do závodní jídelny. Pokud jezdí na eskorty k venkovním soudům, jako jsou Klatovy, Tachov a Domažlice, může čerpat přestávku jen, pokud se vrátí do věznice včas.

26. Z obsahu výpovědi vyplývá, že ve Věznici Plzeň je pravidlem čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek. Ač je sice doba čerpání přestávek stanovena v příloze denního rozkazu, fakticky je mnohdy čerpána v jiný okamžik. To však stále nemění nic na tom, že její čerpání je zaměstnancům umožněno. Ač někteří vypověděli, že nevyčerpají celých 30 minut, nikdo nevypověděl, že by se tak stalo z důvodu, kdy by byl například z důvodu nějaké mimořádné události volán zpět do služby. Pokud tedy přestávka nebyla zcela dočerpána, je na tuto situaci nezbytné nahlížet jako na svévolné rozhodnutí zaměstnance, kdy například po dojetí jídla opustil prostor kantýny. Nikoli jako na situaci, kdy přestávku nemohl vyčerpat z důvodu nutnosti okamžitě nastoupit výkon služby. Ani v případě výpovědi Prap. J.P. nelze dospět k závěru, že by ve Věznici Plzeň nebylo pravidlem poskytování čerpání přestávek ve službě na jídlo a odpočinek. Prap. J.P. totiž nemožnost čerpat přestávku ve službě na jídlo a odpočinek spojil pouze s případy, kdy se od „venkovních soudů“ nevrátí včas. Tedy jde o výjimku z obecného pravidla, která v konkrétním případě znemožňuje čerpat přestávku ve službě, avšak nevyvrací, co pravidlem je.
27. Pokud pak jde o eventuální faktickou nutnost čerpat přestávku ve službě na jídlo a odpočinek například ve stejnokroji, se služební výstrojí, při nedostatku času k tomu, aby ve 30 minutách byl realizován odchod a opětovný příchod z věznice, či existence potencionální nutnosti nastoupit okamžitě výkon služby v případě mimořádné události, žádnou z těchto skutečností není, odkazem na shora uvedenou judikaturu Nejvyššího soudu, možné považovat za skutečnost prokazující, že se jedná či nejedná o službu, která nemůže být přerušena. Zde lze odkázat například na shora uvedený závěr Nejvyššího správního soudu: „Je sice pravdou, že po dobu přestávky nemá zaměstnanec povinnost konat pro zaměstnavatele práci, což ovšem neznamená, že v tomto časovém úseku nemůže být svým zaměstnavatelem nějakým způsobem omezen.“

VI.

Rozhodnutí soudu

28. Soud neshledal žádný ze žalobci uvedených žalobních bodů důvodným, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl, neboť není důvodná.

VII.

Odůvodnění neprovedení důkazů

29. Soud neprovedl žádný z žalobci navržených důkazů, neboť jejich provedení nebylo nezbytné k posouzení důvodnosti či nedůvodnosti žaloby.

VIII.

Náklady řízení

30. Podle § 60 odst. 1 s.ř.s. by měl právo na náhradu nákladů řízení žalovaný, když měl ve věci plný úspěch. Jelikož žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly, rozhodl soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 30. září 2019

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu